N^ro 20
D. 21. Stycznia.
NIEDZIELA.
ROK 1827.

KURJER Warszawski

WSPOMNIENIA.
Oblężenie Humania 1655.

NOWOŚCI WARSZAWSKIE.

Na posiedzeniu centralnem Tow: Król: War: *Przyiacioł nauk* d. 7 b. m. Prezesem tegoż Towarzy: obrany *J.U. Niemcewicz.*

JP. Alexy *Wojcicki* Korrepetytor Szkoły Przygotowawczej do Instytutu Politechnicznego, złożywszy całokursowy examen z nauk matematycznych, otrzymał stopień Magistra Filozofji.

Onegdaj rano przed ciągnieniem *Loterji Liczbowej*, Obywatel tutejszy przybywszy do Kantoru Główn: utrzymywanego teraz przez JP. *Jakubowskiego*, stawił zł: 3, a w parę godzin iego bilet wygrał złotych 9,840.

Na ostatnich Targach Warszawskich płacono za Korzec *Żyta* złp: od 13 i pół do 14. — *Pszenicy* od 15 do 20 i pół. — *Jęczmienia* od 10 do 14. — *Owsa* od 8 i pół do 10. — *Siana* furę iednokonną od 15 do 21, parokonną od 24 do 28. — *Słomy* furę zwyczajną od 6 do 7 i grosz srebrny.

Towarzystwo P. *Kjaryniego*, wczoraj odbierało liczne oklaski, szczególniej Panna *Flora* i P. *Józef.* Tańce wsposobie *Forjoza* wykonane są z nadzwyczajną mocą i śmiałością, a *Pantomimy* na czas *Karnawałowy* są bardzo stosownem widowiskiem.

Szampan kraiowy sprzedaie się przy ulicy *Podwal* pod Nr 533 flaszka po zł. 7.

Ogłoszenie Prenumeraty na nowe Pismo perjodyczne pod tytułem: Dziennik Podróży lądowych i morskich. Dwie są pobudki, którym byt swój przy pomocy czytaiącej publiczności, winien będzie Dziennik podróży, temi są: *Przekonanie, o potrzebie pism perjodycznych, iednemu tylko wyłącznie przedmiotowi oddanych, i Sprawienie* Rodakom użytecznej zabawy. W samej rzeczy, opisy podróży, które w innych pismach, maiących plan obszerniejszy i nieokreślony, spostrzegamy niekiedy, niemogą być tak dokładne i częste, iżby potrafiły zaspokoić słuszną czytelnika ciekawość. Z drugiej strony, Kraiopisma i Statystyki, nietylko że u nas rzadkiem są zjawiskiem, ale oprócz tego niemogą nam dawać tak żywego wyobrażenia o kraiach, ludach, ich zwyczaiach i instytucjach, ile to uczynić mogą opisy podróży. Przekonani o tej prawdzie literaci zagraniczni, objęli od dawna w literaturze perjodycznej, prace uczonych wędrowników. U nas, niebyło do tych czas pisma tego rodzaiu; chcemy przeto zapełnić tę próżnią, i nie tylko niewątpimy, że czytelnicy pochwalą ten zamysł, ale nawet pochlebiamy sobie, że zechcą sprzyiać wykonaniu onego; ile że znajdą w piśmie tem obok przyiemnej zabawy pomoc, do zupełniejszego zrozumienia wypadków spółczesnych w kraiach których te dotyczeć będą. Redakcja dołoży wszelkiego starania, aby z iej przyczyny, *Dziennik Podróży* wychodzić nie przestał; a za najskrupulatniejszą akuratność w wydaniu regularnem, zaręcza. Dziennik ten poświęcony opisom najnowszych podróży tak na lądzie iak

i na morzu, nowym odkryciom ieograficznym i t. p. wychodzić będzie z końcem każdego miesiąca, to iest w dniu iego ostatnim, poczynaiąc od Stycznia b. r. pierwszy tylko Ner wyjdzie 10 Lutego. Każdomiesięczny Ner składać się będzie z 6 arkuszy 8vo. Lista imienna prenumeratorów dodawaną będzie. W miarę potrzeby i o ile tego dozwoli pomoc Szanown: Prenumeratorów, będą i stosowne ryciny dołączane. Cena prenumeraty kwartalnej w miejscu złp: 9, a z pocztą złp: 12. Prenumerować można w Księgarniach: *Gliksberga*, *Brzeziny*, *Węckiego*, *Szteblera*, w Składach: *Kuhniga*, *F. J. Ciechanowskiego*, *Kelichena*, oraz *Lechowskiego* przy ulicy Zakroczymskiej. Na prowincji przyjmuie się prenumerata na wszystkich pocztamtach i stacjach pocztowych Królestwa Pols:

Roku 1731, wczasie nader świetnego Karnawału w Warszawie, na iednym z balów maskowych dworskich dawanych w Królewskim pałacu (Saskim) znajdowała się *Maska* o której przez długi czas mówiono. Prawa strona całej osoby była okryta łachmanami, noga bosa, torba parciana. Lewa strona okryta była suknią z złotogłowu, pętlice i guziki tudzież sprzączka u trzewika kameryzowane dyiamentami i rubinami, guziki od kamizelki szmaragdowe, oraz na całej sukni mnóstwo topazów, szafirów i bardzo kosztownych kamieni. Na prawej to iest ubogiej stronie był napis na starym papierze »*Kto był takim*» a na stronie lewej to iest bogatej, wyszyty drobnemi brylancikami napis »*Takim być może*» W parę godzin o północy, nagle zmieniły się napisy, to iest na stronie bogatej »*Kto był takim*» a na stronie ubogiej »*Takim być może*» Nikt niemógł się dowiedzieć kto to był w tak osobliwszej masce.

Dziś dołącza się, spis *Nasion ogrodowych*, znajduiących się w Handlu Win i Korzeni pod Nr 404, na przeciw S. Krzyża.

Dziś zimna stopni 6.

NOWOŚCI ZAGRANICZNE.

Dnia 5 b. m. o godzinie 9 wieczorem, Królewicz Angielski Xże *Jork* żyć przestał, maiąc lat 64. (Jutro obszerniej doniesiemy o zgonie tego Xcia.)—Dnia 4 b. m. Król Francuzki wyieżdżał na wieś o kilka mil od *Paryża*; gdy wracał, 2 konie lejcowe potknęły się, a upadaiąc pociągnęły stangreta, który przezto został raniony; w tejże chwili ieden z lokaiów stoiący za powozem Królew, spadł i złamał rękę. — W dzień 3ch Króli, obiadowały u Króla rodziny Xiążąt *Orleanu* i *Burbon*. Według starożytnego zwyczaiu przy stole Królewskim rozdawano tort, a młody Xże *Orleanu* został *Królem Migdałowym* i obrał Królową Xiężnę *Delfinę*.—Gazeta codzienna utrzymuie, że Xże *Welington* uda się w krótce do *Wiednia*. — Według listów z *Marsylji* d. 30 z. m. powrócił Lord *Kochran* do tego miasta, zkąd miał w końcu z. m. udać się prosto do Grecji. Ten Lord otrzymał wiadomości z Anglji, które są zgodne z iego życzeniem. — Fregata wybudowana niedawno w *Nowym Jorku* dla rządu Greckiego, miała iuż przybyć do *Napoli di Romanja*. — D. 14 z. m. było w *Grenadzie* tak mocne wstrzęsienie ziemi, że mieszkańcy wypadali z łożek, a sprzęty domowe powiększej części wywrócone zostały; wiele osób uciekło za miasto.—D. 8 b. m. zakończyła życie Xżna *Nassau*. —Donoszą z *Oporto* pod dniem 22 z. m. że Angielska fregata zwana *Galatea* z kilku innemi statkami zbliżyła się do tego miasta. — Powstańcy utworzyli nową *reiencją*, na której czele iako Prezydent znajduie się Margrabia *Szawes*.—O działaniach woiennych powstańców *Portug:* donoszą rozmaicie; czekać należy na dokładny raport, gdyż urywkowe doniesienia niezgadzaią się; iednak zdaie się

być niezawodną wiadomość że Margra: *Szawes* zaiął miasto *Wisu.* — Hrabia *Villa-Flor* donosi dnia 14 z *Portalegre*, iż niepewność w iakiej się znajduie względem poruszeń powtańców pod dowództwem *Magessego* wstrzymuie iego czynności; wojsko iego przytem, po tak gwałtownych pochodach, wymaga spocznienia. Wszystkie wiadomości iakie rzeczony Hrabia odbiera, są sobie sprzeczne. Według iednych, powstańcy cofnęli się ku *Alkantara*, według drugich ku *Badaioz.*

Dokończenie Historji Loterji. — Loterja właściwa, Klassyczną nazwana, dla tego, iż się na klassy dzieli. Pierwej ona powstała niż Loterja Liczbowa. *Busch* w swoiem dziele o wynalazkach zadaleko szuka początku Loterji w miarach Rzymskich. Później wzięła początek, gdy puszczano towary na losy, iakto iuż czynili kupcy Włoscy w średnich wiekach i czego ślady znajduiemy także w Niemczech. W roku iuż albowiem 1521 miała Rada w *Osnabrydze* ustanowić Loterją towarów czyli fantową, i pisma z r. 1582 o podobnych wspominaią. Również we Francji za *Franciszka I.* pozwolono kupcom, Loterji towarów pod dozorem zwierzchności i z warunkiem płacenia Królowi pewnej części od każdej stawki. W Florencji ustanowiono Loterją pieniężną 1530 r. stawka po dukacie. W Wenecji około r. 1572 ustanowiono publicznego urzędnika Loterji. Z Włoch przeszły Loterje do Francji pod imieniem blanku (z Włoskiego bianca, gdyż większa część kartek losowych była próżnym białym papierem, karta bianca). W roku 1572 i 1588 *Ludwik Gonzaga* ustanowił taki blank w *Paryżu* na wyposażenie ubogich dziewcząt, z dóbr swoich, a w r. 1657 *Wawrzeniec Tonti* nadaremnie usiłował zaprowadzić wielki blank Królewski, który w r. 660 do skutku przyszedł. Od tego czasu znajdowały się tylko we Francji Loterje Królewskie, z których dochód pospolicie na budowy publiczne obracano. W Anglji, między 1567 a 1568 miała nastać pierwsza Loterja, której plan drukowany dotąd pokazuią w Londyńskiem Towarzystwie starożytności. W Amszterdamie ciągniono iuż Loterją w r. 1549 na budowę pewnej wieży Kościelnej. W Hamburgu założono pierwszą Loterją w r. 1616, na sposób Holenderski. W Noremberdze ciągniono pierwszy raz klassyczną Loterją 1699 a w Berlinie 1740. Loterje Niemieckie, powiększej części klassycznie bywaią ciągnione dla ułatwienia stawek przez kolejne opłaty; iednak Hamburska, przy iednem ciągnieniu pozostała. W poźniejszych czasach nastały znowu różne Loterje fantowe, pod dozorem zwierzchności, a iednę z najśmieszniejszych, w której dla żartu przebaczono oszustwo, przedsiewziął przed kilku laty Księgarz *Füldner* w miasteczku Xtwa *Altemburskiego.* Obok Loterji książek ogłosił on za najwyższą wygraną, piękną dziewczynę z posagiem, pod imieniem *Aurora Fortuna.* Lecz publiczność była zawiedzioną; nieukazała się piękność, gdyż ią Dyrektor dla siebie zatrzymał. W ostatnich czasach utworzyły się Loterje, na maiętności, a mianowicie w *Austrji*, *Bawarji* i *Meklemburgji.* Niemożemy z pewnością naznaczyć epoki kiedy Loterja była znaiomą w *Polsce;* nic nam przynajmniej o tem nie wspominaią dzieiopisowie. W gazetach dopiero wychodzących, za *Augusta IIgo*, znajduiemy doniesienia o Loterji *Warszawskiej*, która prywatnie była utrzymywaną. Dochody z tej Loterji przeznaczone były na wsparcie ludzkości cierpiącej. Za *Augusta IIIgo*, była Loterja Klassyczna w *Sukczynie*, około *Gdańska* na którą w *Warszawie* także przyjmowano stawki. W 1768 dozwolono na Sejmie Extraordynaryjnym wprowadzić Loterją Liczbową do *War-*

szawy i Król *Stanisław August* polecił Kommissji Skarbowej zawrzeć ugodę z Genueńczykami ubiegaiącemi się o administracją tejże Loterji. Czwarta część dochodów Loterji oddawaną była skarbowi Wielkiego Xtwa Litewskiego. Loterje kończące się na iednem ciągnieniu i przyjmuiące ogólnie iędnę stawkę znaczną, maią te właściwą korzyść, iż utrudniaią przystęp do Loterji uboższym klassom ludu. Loterje, wśród innych gier azardownych maią tę korzyść także, iż graiący nie traci czasu i nie wystawia się na gwałtowne poruszenia umysłu. (Dotąd żyie w *Warszawie* JP. *Werżelli* maiący blisko lat 100, który był pierwszym z założycieli loterji za *Stanisława Augusta*).

Dnia 22 Stycznia r. b. dana będzie o godzinie 5 z południa w Marymoncie przy Kaskadzie zabawa w maskach i bez masek przy dobranej muzyce i rzęsistem woskowem świetle. Znajdować się będą różne trunki, chłodniki, iedzenia ciepłe i zimne. Podpisany zaleca swe pączki i ciasta, Göbeloskie zwane, ktorych codziennie świeżych dostać można. Kto zechce pączków z konfiturami, takowe za obstalunkiem godzin 6 tu w mieście przy ulicy Freta, iakoteż i w Marymoncie przy Kaskadzie dostanie. Osoby życzące obstalować obiad, śniadanie, kolacje lub imieniny albo wesele, raczą się zgłosić dniem wprzódy do domu iak wyżej przy ulicy Freta, do moiej Matki. — Kaskada w Marymoncie pod Warszawą d. 20 Sty: 1827. — G. F. G o e b e l.

D O N I E S I E N I A.

Do Składu Win przy ulicy Freta pod Nrem 274, nadszedł świeży transport Wina Węgierskiego, w którym można dostać wspomnionego Wina na beczki i garce, za pomierną cenę. P. S z u t a r y.

Osoba płci żeńskiej posiadaiąca gruntownie ięzyki francuzki i muzykę, życzy sobie dawać lekcje godzinami za pomierną cenę. Wiadomość powziąść można przy ulicy Leszno Nr 710 na 2m piętrze.

W dniu 18 b. m. i r. o godzinie w pół do 6tej wieczorem, skradziono parę Koni z wozem szybowanym i i z łańcuchem, ieden koń maści szpakowatej, drugi siwy po lat 6 maiące, z chomontami koloru zielonego i całą zaprzęgą. Ktoby o powyższej kradzieży miał iakową wiadomość, raczy donieść za przyzwoitą nagrodą przy ulicy Mokotowskiej w domu W. Szucha.

Dnia 22 Stycznia r. b. o godzinie 3 po południu w domu przy ulicy Zyznej Nr 2015, sprzedane będą przez publiczną licytacją ruchomości, iako to: Szafa, Łóżka, Krzesła, Bryczka, Wóz, Kafle różne, Naczynia różne i inne tym podobne za gotowe pieniądze. — Jan Ł a b ę c k i Komornik T. C. W. M.

W dniu 16 b. m. i r. Włościanowi z wsi Długiego wracaiącemu z Warszawy do domu na drodze szose do Raszyna, zabłąkał się Konik maści kasztanowatej, blisko rok maiący; iak się okazało iż pobiegł za bryczką iadącą do Warszawy. Ktoby o takowym wiedział, niech raczy dać znać pod Nr 2567 przy ulicy Rybaki do Maiewskiego Rządcy domu, za co odbierze nagrodę.

Pod Nrem 1067 przy ulicy Królewskiej na dole u Pani Marcel, iest od 1 Lutego r. b. Stancja z wszelkiemi wygodami dla dwóch Osób do wynaięcia za pomierną cenę.

Podaie się do wiadomości, iż są Dobra z 3ch folwarków, i z 3ch wsi złożone, w Woiewództwie Sandomierskiem położone, od miasta Zawichosta czyli od Wisły mila iedna, od Sandomierza i Opatowa mil 2, przy trakcie Pocztowym, w glebie pszennej najlepszej, w łąkach, zabudowaniach Ekonomicznych dobrych zupełnie, maiące lasu morgów Wiedeńskich 650, drzewa dębowego i sosnowego na wszelki materjał, a nawet na belki Gdańskie zdatnego; w pastwiskach na owce zdatnych, z propinacją, młynem, kościołem parafjalnym w dobrach; które z wolnej ręki mogą być sprzedane w trzech czwartych częściach w Listach Zastawnych. Życzący nabyć, zechce się udać po dalszą informacją do W. Michała Torosiewicza Mecenasa mieszkaiącego przy ulicy Długiej pod Nr 552, który wskaże Właściciela właśnie teraz w Warszawie znajduiącego się, i ze 2 tygodnie maiącego się zabawić.

Podaie się do publicznej wiadomości, iż Aukcja na Drzewa sosnowego sztuk 330 tu w Warszawie na Placu Schreibera przy Wiśle będącym, w dniu 22 m. i r. b. o godzinie 1, z południa za gotowe pieniądze więcej daiącemu odbędzie się. Bliższą zaś wiadomość otej sprzedaży, w dniu do Licytacji oznaczonym w Kancellarji moiej Komornika w Warszawie przy ulicy Miodowej Nr 495 sytuowany powziąść można. —

Andrzej Tryllerowicz K. T. C. W. M.

Dnia 16 b. m. zginął Chart płowy. Ktoby takowego przeiął, raczy się zgłosić przy ulicy Leszno pod Nro 691, a odbierze nagrodę.

Teatr. Jutro Komedja *Poiedynek Amerykański.* Tańce przez Towa: P. *Kjaryni*, i Pantomima *Arlekin Brytan.*